

ment, negligible, negligement, V. negligir

NEGLIGIR, 'descurar, descuidar', 'no tenir en compte', pres del llatí NEGLIGERE id. (derivat de LEGERE 'recollir', 'escollir'). □ 1.ª doc.: *neglegex* en *Ordinacions Palat.* de Pere Cerim. (mitjan S. XIV); cf. *neclijar* en Llull.¹

Apareix també en -e- en un escrit mall. sense data que cita *DAG.* de *Cronicon Mayoricense*:² «Y seria digna de reprehensió si se dexava o *neglegia*», però negligir en un doc. de 1493, en un altre de 1614 de Mall. («Los oficials *negligeixen* assistir») i en un de 1812 de Tarr. (*DAG.*); darrerament fou emprat per Josep Pla. Aquest mot sempre ha quedat de to literari i poc usual en front de *descuidar* i *deixar de*, i molt menys usat que les formes relacionades com *negligència* i *negligent*. No l'han recollit cap de les fonts lexicogràfiques antigues (*DTo.*, *Lacav.*, *Belv.*, *Lab.*); en francès també és rar en tota l'Edat Mitjana i comença a ser usual només des del S. XVI.

DERIV.: *Negligència* [Llull, *Merav.*; Eiximenis, *Llibre del Angels*, ed. 1495 (*DAG.*); BMetge, *Somni*, *NCL.*, p. 75; Ausiàs Marc (-ça); *Tirant*; *HistTroy.* (*nec.*); 1507, Busa-Nebr.; *DTo.*, *Lacav.* 1696, *Belv.*, *Lab.* 1839 etc.], pres del llatí *negligentia* id. *Negligent* adj. [Llull, *Blanq.* II, 226.28; *CostTort.*; 1392; 1486 (*DAG.*), 1507, Busa-Nebr., *DTo.*, *Lacav.*, *Belv.*, *Lab.* 1839 etc.], pres del llatí *negligens*, -tis id. *Negligentment* [Llull, *Contempl.*; 1472, JEsteve «*Negligentment*: Incuriose. *Negligenter*»; Villena, *Vita Chr.* I, 73; *Lacav.* 1696]. *Negligible* [JCarner]. *Negligiment* ant., mot rar [Llull]. *Neglecte* ant. [S. xv: 1462, 1469], pres del llatí *neglectus* 'negligència', però vegeu infra *nelet*. *Negligé* 'vestit per estar en casa, especialment la bata oberta per davant de les dones', pres del fr. *negligé* (documentat en el S. XVII) id.

Nelet (variant *nalet*), ant. 'culpa, falta', 'dany' [*VidesR.*: «emperò eu no'm remembri que li aya negun *nelet* que per misericòrdia de Déu --- eu no l'aya lavat» (P218v1); Llull «qui bé es penet / tantost és eixit de *nelet*» (*Poes.*, *NCL.*, p. 123.471); 1371 JMarc duu *nalet*, n.º 1510, i com a forma occitana *naleg*, n.º 1116, amb mots amb -eç; *neleyt* en text del S. XIV (*AlcM*); *DAG.* cita del poeta Vicenç Comes (Ss. XIV-XV): «ffranch hajes ton cor e net / dels vicis que *nelet* / pusquen dar a tu fama»; avui a Mall. significa 'defecte ocult i connatural', 'mala inclinació, vici', juntament amb oc. ant. *neleg* (variant *naleg*) «torte, faute» (*PDPF*) i *neleit* (Ss. XII-XIII) id., i «dommage» (*FEW* VII, 88-89), i jud.-fr. (*aneloit*, -eit, -ait «iniquité, faute» (*Rom.* LII, 30), fr. arc. *anelei* «tort, faute» (en Girard Rouss., *FEW* VII, 89), ve per via semi-culta de NEGLĒCTUS 'negligència, descuit',³ que havia pres en el llenguatge jurídic de la baixa època el sentit de 'tort, dany'.⁴ De fet, alguns exemples que en tenim en català del S. XII i alguns del XIII apareixen en certes fórmules notariales i en juraments. Així en un clam del S. XII, redactat pels monjos de Sant Pere de Grau d'Escales (La Corriu, Cardener) contra un B. Dezvilar, aquells fan constar una sèrie de delictes d'aquest aca-

bant cada una de les relacions amb la fórmula tipus «per *nelet* que no tenia (la víctima)»,⁵ i en un doc. de 1259 trobem semblantment «sens tort e sens *nelet* que no-us auia» (CaCandi, *Miscel.* II, 496). I en el text d'un jurament reproduït en els *Usatges* i qualificat de ser anterior a l'època d'aquests lligim: «Abans que-ís "Usatges" fossen messes,⁶ solien los jutges jutgar que totes malafetes fossen esmenades en tots temps⁷ i si no podien ésser *desnaletades* (= exonerades) per sagrament, o per batayla, o per aiga freda o calda, enaxi dient: "Jur yo, Aital, que aquesta malafeyta que jo-t he feyta de tal gissa, la t'he feta a mon dret e a ton *nelet*, que yo no la't deyg esmenar, per Déu e per aquests sents Evangelis; e que él n'estigés a batayla ho ha ·i· dels sobredits judicis d'ayga freda o calda"» (*Usatges*, *NCL.*, p. 51). En aquest jurament, l'acusat afirma que havia comès el tort amb dret justificat i per culpa del clamant («a ton *nelets*»), i per a exonerar-se de culpa (cf. *desnaletar*) prefereix sotmetre's al judici de Déu en batalla campal etc., en lloc d'indemnitzar el clamant.⁸

Derivats de *nelet*: *neletxós* (variant *na-*), ant. 'culpable' [Llull: «En lo capteniment dels 2 hòmens conech lo rey qual de ells era *nalatxós*, e qual no havia culpa» (*Merav.* III, 41.12, *NCL.*)],⁹ mot poc documentat en català, evidentment un manlleu de l'oc. *nelechós* (variants *na-*, *neglejos*, *nelechós* etc.), molt freqüent en texts antics (*PSW*); cf. la variant *nelleytós* que cita *AlcM* de la *Poes.* de Llull. *Neletat* adj. ant., apareix un cop en StVicentF en el sentit de 'danyat, podrit': «A la prova seran dos hòmens qui prenen pomes o peres per conservar-les per avant; e la hu té x^m pomes entre les quals ne ha mil o cent *neletades*, e vol-o tenir tot mesclat. L'altre pren les pomes e guarde-les; si-y ha cuch, e tria-les e diu: "Açò se salvarà", e no n'í met sinó d parelles netes. Ara vejam a Pasqua qual ne tendrà més, aquest de les d, que les altres x^m, les podrides les hauran consumades e podrides» (*Sermons* III, 59.20). *Desneletar* ant., com a terme jurídic en el sentit de 'exonerar de culpa' figura en els *Usatges* (veg. supra); notem un altre exemple del mateix text: «Homicidi o cugucia, qui no-s pot *desneletar*, que fossen jutjats, o esmenats, o vengats, per "Ligs" o per costum» (p. 51).

¹ «Accidia e *neclijar* / de far bé e destorbar / si al concili pot entrar / no hi cal null hom bo anar» (Llull, *Poes.*, *NCL.*, p. 134.789); sembla ser un hapax. — ² Palma de M., 1881; aquest llibre conté notícies i relacions de Mall. des de 1229 fins a 1800, extretes de documents antics per Álvaro Campaner i Fuertes. — ³ En un altre passatge de Llull, *nelet* té l'aparença d'un adjectiu: «Religiós bo se sotsmet / a servir Déu quan ell va dret; / e si contra el concili es met / sots son hàbit està *nelet*» (*Poes.*, *NCL.*, p. 118.354); si fos en realitat un adjectiu, caldria veure-hi un desenvolupament dins el català mateix i no derivar-lo de l'adj. llatí *neglectus* 'descuidat, despreciat', car no es troba res semblant en occità. D'altra banda, com no hi ha cap altre exemple de tal ús en català, és ben possible que es tracti